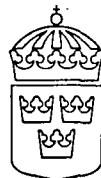

Regeringens proposition

1989/90: 65

om statliga lån till Göteborgs och Malmö
kommuner

Prop.
1989/90: 65

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 13 december 1989.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att Göteborgs och Malmö kommuner av staten erhåller lån i syfte att underlätta för kommunerna att vidta åtgärder för att återupprätta ekonomisk balans. Under de tre första åren av lånens löptid skall regeringen kunna medge räntefrihet under förutsättning att kommunerna uppfyller vissa för lånen uppställda villkor.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 13 december 1989

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Hjelm-Wallén, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Nordberg, Engström, Freivalds, Löow och Persson

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om statliga lån till Göteborgs och Malmö kommuner

1 Inledning

Storstädernas ekonomiska situation har försämrats under senare år. Trots attorstädernas volymtillväxt idag ligger betydligt under den för rikets kommuner genomsnittliga tillväxten finns allvarliga tecken på en ekonomi i obalans. I Göteborg och Malmö har detta tagit sig uttryck i bl. a. att anläggningstillgångar sålts och utdebiteringen höjts.

Regeringen har i överläggningar med företrädare för Göteborg och Malmö diskuterat kommunernas ekonomiska situation och tänkbara åtgärder i syfte att återupprätta ekonomisk balans. Detta har resulterat i följande förslag.

2 Statliga lån

Mitt förslag: Göteborgs och Malmö kommuner erhåller av staten lån med 900 000 000 kr. resp. 600 000 000 kr. Under de tre första åren av lånens löptid skall regeringen kunna medge räntefrihet under förutsättning att vissa villkor uppfylls.

Bakgrund till mitt förslag: Attorstäderna för närvarande befinner sig i en otillfredsställande ekonomisk situation bör ses mot bakgrund av ett flertal faktorer. Jag skall nu kortfattat återge några av de problem som gemensamt anförts av Göteborg och Malmö.

Särskilda krav ställs på en storstad när det gäller det utbud och den service som skall erbjudas. Funktionen som storstad medför t. ex. krav på bra gatunät och väl fungerande kommunikationer samt för regionen utbyggda verksamheter inom kultur- och fritidsområdet. Med hänsyn även tagen till näringslivets behov har iorstäderna byggts upp en mångsidig infrastruktur som kräver en avsevärd andel av tillgängliga ekonomiska

resurser. Detta medför merkostnader som blir än mer kännbara i en besvärlig ekonomisk situation.

En annan faktor som innebär merkostnader är den sociala strukturen. En stor andel ensamboende eller ensamstående föräldrar med barn under 18 år medför en ökad efterfrågan på kommunal service i olika avseenden. Till detta kommer en stor social utslagning som leder till höga kostnader inom sjukvårdens och socialtjänstens verksamhetsområden. En annan resurskrävande befolkningsgrupp är den stora andelen äldre.

En förutsättning för att klara dessa åtaganden är att intäkterna håller jämna steg med kostnaderna. Den i särklass tyngsta intäktsposten utgörs av skatteintäkterna. Såväl Göteborg som Malmö har under hela 1980-talet haft en långsammare ökningstakt av skatteunderlaget än riksgenomsnittet. Till viss del kan detta förklaras av att kommunerna inte har kvar beskattningsrätten avseende juridiska personer. Men det finns också andra orsaker som hänger samman med att de som flyttar från kommunen har högre inkomster än de som flyttar in. Förhållandet att nettokostnadsökningarna under en följd av år har överstigit skatteintäktsökningarna har resulterat i en urholkning av ekonomin som inte kan fortgå. Tillräckligt med medel har inte kunnat avsättas för återinvesteringar i t. ex. skolfastigheter och kommunikationer.

Skälen för mitt förslag: Jag delar i huvudsak kommunernas bedömning av den ekonomiska situationen och anser därför att det finns anledning att övergångsvis stödja de båda kommunerna i deras ansträngningar att återupprätta ekonomisk balans. Detta föreslås ske genom att kommunerna av staten erhåller ett lån på de villkor jag nu kommer att redovisa.

Lånebelopp: Göteborg 900 milj. kr., Malmö 600 milj. kr.

Utbetalning: Engångsutbetalning så snart vederbörliga beslut är fattade

Löptid: 10 år

Ränta: Motsvarande statslåneräntan för ett femårigt obligationslån

Räntebetalning: Årligen i efterskott

Återbetalning: Hela lånet återbetalas vid löptidens slut

Under de tre första åren skall regeringen kunna medge räntefrihet. Som villkor bör gälla att kommunerna allmänt för en sådan politik att deras ekonomiska ställning stärks och vidtar åtgärder som gör det troligt att man inom treårsperioden kommer att uppnå en varaktig ekonomisk balans. Frågan om räntefrihet bör prövas av regeringen för ett år i sänder.

3 Hemställen

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

1. att till *Lån till kommuner* på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1989/90 under sjunde huvudtiteln anvisa ett anslag på 1 500 000 000 kr.,

2. att bemyndiga regeringen att utforma de närmare villkoren för lånen,

3. att bemyndiga regeringen att på de villkor jag nämnt medge räntefrihet under de tre första åren av lånens löptid. Prop. 1989/90: 65

4 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.